

ולהורות את בני ישראל ממלכת כהנים וגוי קדוש

Instructing the Bnei Yisrael

לע"י הרב רוען נויברט ז"ל

אוהב ישראל, אוהב תורה ואוהב עם הבריות

(1) ויקרא י, א-ט

(א) ויקחו בני־אֶהֱרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֻתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְרֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אִשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם: (ב) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה': (ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן הֲוֹאֵ אֲשֶׁר־דִּבַּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ וְעַל־פְּנֵי כָל־הָעָם אֲכַבֵּד וַיִּדַּם אֶהְרֹן: (ד) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־מִישָׁאֵל וְאֵל אֶלְעָזָר בְּנֵי עֲזִיזָאֵל דָּד אֶהֱרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קְרָבוּ שָׂאוּ אֶת־אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי־הַקֹּדֶשׁ אֶל־מַחֲוִיץ לְמַחְנֶה: (ה) וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֵם בְּכִתְנֹתָם אֶל־מַחֲוִיץ לְמַחְנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבַּר מֹשֶׁה: (ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן וְלֹא־לְעֹזֵד וְלֹא־לְאֵיתָמָרוּ בְּנָיו רְאִשֵׁיכֶם אֶל־תִּפְרְעוּ וּבְגָדֵיכֶם לֹא־תִפְרְמוּ וְלֹא תָמָתוּ וְעַל כָּל־הָעֵדָה יִקְצֹף וְאֲחֵיכֶם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה': (ז) וּמִפְתַּח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ פֶן־תָּמָתוּ כִּי־שָׂמֹן מִשְׁחַת ה' עָלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כַּדָּבָר מֹשֶׁה:

(ח) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־אֶהֱרֹן לֵאמֹר: (ט) וַיֵּן וַיִּשְׂכַּר אֶל־תְּשֻׁבֹתוֹ אֶתְהוּ וּבְנֵיךָ אֶתְךָ בְּבֹאֲכֶם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמָתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: (י) וְלֹא־הִבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר: (יא) וְלֹא־הִזְרֹת אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבַּר ה' אֲלֵיהֶם בְּיַד־מֹשֶׁה:

(יב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן וְאֵל אֶלְעָזָר וְאֵל־אֵיתָמָרוּ בְּנָיו הַנּוֹתָרִים קָחוּ אֶת־הַמִּנְחָה הַנּוֹתָרֶת מֵאִשֵּׁי ה' וְאֶכְלוּהָ מִצֹּאת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא: (יג) וְאֶכְלֹתֶם אֹתָהּ בְּמִקוֹם קֹדֶשׁ כִּי חֻקְךָ וְחֻק־בְּנֵיךָ הוּא מֵאִשֵּׁי ה' כִּי־כֵן צִוִּיתִי: (יד) וְאֵת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה תֹאכְלוּ בְּמִקוֹם טָהוֹר אֶתְהוּ וּבְנֵיךָ וּבְנֵי־בְנֵיךָ אֶתְךָ כִּי־חֻקְךָ וְחֻק־בְּנֵיךָ נִתְּנָנוּ מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: (טו) שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֻלְבִּים יִבְיֹאוּ לְהִנְיֹף תְּנוּפָה לִפְנֵי ה' וְהָיָה לָךְ וּלְבְנֵיךָ אֶתְךָ לְחֻק־עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה': (טז) וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת דָּרֹשׁ דָּרֹשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שָׂרַף וַיִּקְצֹף עַל־אֶלְעָזָר וְעַל־אֵיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַנּוֹתָרִים לֵאמֹר: (יז) מִדּוּעַ לֹא־אֶכְלֹתֶם אֶת־הַחַטָּאת בְּמִקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא וְאֵתְהוּ נִתְּן לָכֶם לְשֹׂאת אֶת־עֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לִפְנֵי ה': (יח) הֲיֵן לֹא־הוּבֵא אֶת־דָּמָהּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אֲכֹל תֹאכְלוּ אֹתָהּ בְּקֹדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי: (יט) וַיְדַבֵּר אֶהֱרֹן אֶל־מֹשֶׁה הֲיֵן הַיּוֹם הַקְּרִיבוּ אֶת־חַטָּאתֶם וְאֵת־עֹלֹתֶם לִפְנֵי ה' וַתִּקְרָאנָה אֹתִי כְּאֵלָה וְאֶכְלָתִי חַטָּאת הַיּוֹם הַיֵּיטֵב בְּעֵינַי ה':

- 1) Why does the prohibition of entering the מקדש while inebriated appear here?
- 2) Why is this prohibition the only one given exclusively to אהרן?
- 3) Why is distinguishing between “sacral and mundane, pure and impure” the focal point of instruction here? (or is it?)
- 4) What does this have to do with instructing בני ישראל regarding all of the laws?

(2) ויקרא רבה (מרגליות) פרשת שמיני פרשה יב

כך כאן כתי' ותצא אש מלפני י"י ותאכל אותם וימותו לפני י"י, אין אנו יודעי' מפני מה מתו, אלא ממה שהקב"ה מצוה את אהרן ואומר לו יין ושכר אל תשת, אנו יודעי' שלא מתו אלא מפני היין. זכה שחיבבו הכת' וייחד עליו הדיבור בפני עצמו יין ושכר אל תשת.

(3) כריתות יג ע"ב

ת"ר ולהבדיל בין הקודש ובין החול אלו דמין וערכין חרמין והקדשות בין הטמא ובין הטהור אלו טמאות וטהרות ולהורות זו הוראה את כל החוקים אלו מדרשות אשר דבר ה' זו הלכה ביד משה זה תלמוד...

(4) רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק א

ג. וכשם שאסור לכהן להכנס למקדש מפני השכרות כך אסור לכל אדם **בין כהן בין ישראל** להורות כשהוא שתוי, אפילו אכל תמרים או שתה חלב ונשתבשה דעתו מעט אל יורה שנאמר ולהורות את בני ישראל, ואם הורה בדבר שהוא מפורש בתורה עד שידעוהו הצדוקים מותר כגון שהורה שהשרץ טמא והצפרדע טהור והדם אסור וכיוצא בזה.

ד. ומותר לשכור ללמד תורה ואפי' הלכות ומדרשות והוא שלא יורה, ואם היה חכם קבוע להוראה לא ילמד שלימודו הוראה היא.

- 5) Why the distinction (ג הלכה vs. ד הלכה) between practical and theoretical teaching?
- 6) Why does רמב"ם include this ruling in ביאת מקדש? By rights, we would expect it to be found in הלכות תורה or, perhaps, הלכות ממרים
- 7) Once רמב"ם states that "no man" may issue הוראה while drunk, why does he add **בין כהן בין ישראל**?

(5) רמב"ם הלכות ממרים פרק א, הלכה א

בית דין הגדול שבירושלים הם עיקר תורה שבעל פה, והם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל, ועליהן הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר יודוך זו מצות עשה, וכל המאמין במשה רבינו ובתורתו חייב לסמוך מעשה הדת עליהן ולישען עליהן.

(6) דברים יז, ח-יא

(ח) כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דְבַר לְמִשְׁפַּט בִּינְיָדָם | לְדָם בִּינְיָדָן לְדִין וּבִין נִגְעַ לְנִגְעַ דְּבָרֵי רִיבַת בְּשַׁעֲרֵי וְקַמַּת וְעִלִּית אֱלֹהֵימָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיךָ בּוֹ: (ט) וּבָאתְ אֱלֹהֵיכֶם הַלְוִיִּם וְאֱלֹהֵי שֹׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הָהֵם וְדָרְשֶׁת וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט: (י) וְעִשִׂית עֲלֵיךָ הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשִׁמְרַת לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֹד: (יא) עֲלֵיךָ הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יֹרֹד וְעַל־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן־הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן־וְשִׁמְרַת לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֹד:

(7) מלאכי ב, ז

כִּי־שִׁפְטִי כֹהֵן יִשְׁמְרִיעַת וְתוֹרָה יִבְקֶשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מֵאֲדָה הִצַּבְּאוֹת הוּא:

(8) ישעיהו ב, ב-ג

(ב) וְהָיָה | בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִלְוֹן יְהִיָה הַר בֵּית־ה' בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂא מִגְּבְעוֹת וְנִהְרֹו אֵלָיו כָּל־הַגּוֹיִם: (ג) וְהִלְכּוּ עִמָּם רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל־הַר ה' אֶל־בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנֹו מִדְּרָכָיו וְנִלְכָה בְּאַרְחֵיתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וְדִבְרַת מִירוּשָׁלַם:

(9) שמות יט, ו

וְאַתֶּם תְּהִירוּלִי מִמְלַכַת כְּהֵנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(10) ישעיהו סא, ו

וְאַתֶּם כְּהֵנִי ה' תִּקְרְאוּ מְשֻׁרְתֵי אֱלֹהֵינוּ יֹאמְרוּ לָכֶם חֵיל גּוֹיִם תֹּאכְלוּ וּבְכַבּוּדְכֶם תִּתְיַמְרוּ: